

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ДО ПИТАННЯ БЮДЖЕТНОГО МОНІТОРИНГУ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ

Чернадчук О. В.

к.ю.н., ст.викладач кафедри СМП, Сумський державний університет

У загальному значенні моніторинг – це «постійне ознайомлення з загальним станом підконтрольного суб'єкта чи окремими напрямками його діяльності». Як метод фінансового контролю моніторинг – це «сукупність заходів, спрямованих на виявлення фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також на запобігання та протидію фінансуванню тероризму» [1, с. 294]. Натомість у фінансовому словнику моніторинг поточної фінансової діяльності визначається як «система постійного спостереження за найважливішими поточними результатами фінансової діяльності підприємств в умовах постійно змінної кон'єктури фінансового ринку» [2, с. 275]. Моніторинг в перекладі з англійської мови означає контроль, це «регулярне спостереження за станом природних, технічних і соціальних процесів з метою їх оцінки, контролю та прогнозування» [3, с. 764].

Бюджетним кодексом Республіки Казахстан (далі - БК РК) передбачено здійснення бюджетного моніторингу. Відповідно до ч. 1 ст. 112 БК РК бюджетний моніторинг – це регулярний та систематичний збір, відслідковування та аналіз показників виконання бюджету, що здійснюється з метою виявлення причин несвоєчасного прийняття зобов'язань, несвоєчасного проведення платежів за бюджетними програмами складання прогнозів виконання надходжень і видатків бюджету [4].

Моніторинг у сфері бюджетної діяльності (бюджетний моніторинг) передбачає систематичний збір інформації, яка може бути використана для підвищення ефективності управління бюджетною діяльністю підконтрольних суб'єктів та, прийняття рішень як інструменту зворотного зв'язку. Бюджетним законодавством України не передбачено бюджетного моніторингу, хоча аналіз БК України дає підстави вважати про наявність положень, що стосуються цього виду моніторингу. Основною метою моніторингу як методу фінансового контролю є «виявлення ознак, які можуть вказувати на наявність фінансових чи інших порушень та звернення на це уваги підконтрольного суб'єкта для запобігання вчиненню порушень у будь-якій формі» [1, с. 294]. Здійснення моніторингу не обмежується у часі, про його проведення не повідомляється підконтрольний суб'єкт, за його результатами складається висновок, він може мати місце на будь-якому етапі діяльності підконтрольного суб'єкта [5, с. 180]. Бюджетний моніторинг має здійснюватися на підставі звітності та інформації про виконання бюджету, яка подається відповідно до ст. 58 Бюджетного кодексу України (далі – БК України). За результатами бюджетного моніторингу центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних

коштів готує місячний звіт про виконання бюджету, вимоги до якого визначені ст. 59 БК України та квартальний звіт про виконання бюджету, вимоги до якого визначені ст. 60 БК України. За результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, тобто оцінки результатів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики подає Комітету Верховної Ради України з питань бюджету інформацію про виконання текстових статей закону про державний бюджет України [6]. Результати проведеного бюджетного моніторингу, на нашу думку, повинні оформлюватися у вигляді аналітичного звіту, за результатами якого мають вживатися оперативні заходи щодо усунення виявлених відхилень та порушень. Враховуючи фрагментарність правового регулювання та розпорошеність норм по тексту кодексу, на нашу думку, назріла необхідність формування масиву норм, які б визначали процедуру здійснення бюджетного моніторингу шляхом внесення доповнень до БК України.

Враховуючи вищезазначене, на нашу думку, бюджетний моніторинг можна визначити як систематичний збір інформації, яка може бути використана для підвищення ефективності управління виконання бюджету. Органом, що здійснює бюджетний моніторинг має бути центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. Мета бюджетного моніторингу полягає у виявленні відхилень реальних показників виконання бюджетів від встановлених нормами бюджетного права та прийнятті рішень щодо внесення корегуючого впливу для приведення бюджетної діяльності у відповідність із встановленими показниками. В цілому ж бюджетний моніторинг має сприяти не лише виявленню таких відхилень, а й їх попередженню у майбутньому шляхом відслідковування тенденцій розвитку правовідносин виконання бюджету.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антипов В.І. Словник фінансово-правових термінів / В.І. Антипов, Г.М. Білецька, О.О. Долгий та ін. / За заг. ред. Л.К. Воронової. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Алеута, 2011. – 558 с.
2. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – К. : Знання, КОО ; Л. : Вид-во Львівського банківського ін-ту НБУ, 2002. – 566 с. – (Національний ун-т «Львівська політехніка», Львівський банківський ін-т Національного банку України).
3. Шемшученко Ю.С. Юридична енциклопедія : в 6 т. / Ю. С. Шемшученко. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1998–2004. – Т. 3 : К. – М. – 2001. – 789 с.
4. Бюджетный кодекс Республики Казахстан от 4 декабря 2008 года № 95-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30364477
5. Савченко Л. А. Правові основи фінансового контролю : навч. посіб. / Л.А. Савченко. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 504 с.
6. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс від 08.07.2010 р. № 2456-VI III. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.